

ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการของสถาบันการเงินในเรื่องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญสูงสุดไว้ในประกาศฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลกิจการของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับกฎหมายและแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่สถาบันการเงินกระทำผิดตามกฎหมาย กรรมการของสถาบันการเงินอาจต้องร่วมรับผิดชอบ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีส่วนในการกระทำความผิดนั้น

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรรมการของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญสูงสุดให้กรรมการของสถาบันการเงินถือปฏิบัติตามความในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยทุกธนาคาร บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ทุกแห่ง

4. ประกาศที่อ้างถึง

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 13/2552 เรื่อง ขรรษาภิบาลของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. เนื้อหา

5.1 ในประกาศฉบับนี้

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

5.2 อานาจหน้าที่ของกรรมการของสถาบันการเงินในการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญสูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

การบริหารความเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นคงให้สถาบันการเงินในระยะยาว กรรมการของสถาบันการเงินจึงต้องดูแลให้แน่ใจว่าสถาบันการเงินมีระบบบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของสถาบันการเงินและจำกัดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนั้น กรรมการของสถาบันการเงินจึงมีหน้าที่อย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(1) มีความรู้ ความเข้าใจในความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน ตลอดจนเครื่องมือที่จะใช้ในการบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าสถาบันการเงินมีระบบบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพรองรับธุรกิจต่าง ๆ ของสถาบันการเงินได้เป็นอย่างดี

(2) ดูแลให้ฝ่ายจัดการควบคุมความเสี่ยงของสถาบันการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและยอมรับได้ (risk tolerance) ตามนโยบายที่คณะกรรมการอนุมัติหรือกำหนด เพื่อจำกัดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจให้อยู่ในระดับที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อฐานะของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

(3) ดูแลให้สถาบันการเงินมีนโยบายและระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพรองรับความเสี่ยงที่สำคัญและกลยุทธ์ของสถาบันการเงิน รวมทั้งดูแลให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ มีความเป็นมืออาชีพอย่างอิสระ และไม่ถูกครอบงำจากหน่วยงานที่ประกอบธุรกิจ (business units)

(4) ดูแลให้สถาบันการเงินมีระบบการรายงานสถานะความเสี่ยง (risk reports) ในทุกด้านที่มีนัยสำคัญอย่างชัดเจน และสม่ำเสมอ เพื่อให้ประกอบการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ นโยบายการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(5) ดูแลให้สถาบันการเงินมีการทบทวนระบบบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ หรือทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ เช่น วิกฤติทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ การออกผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดของทางการ เป็นต้น

(6) ดูแลให้สถาบันการเงินมีนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ และการลงทุนที่มีความระมัดระวังและรอบคอบ เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝั่งระมัดระวังเป็นพิเศษในการให้สินเชื่อแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกับกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เพื่อป้องกันการเอื้อประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม และการบดขำความเสี่ยงที่สำคัญไป พร้อมทั้งดูแลให้มีนโยบายในการจัดการสินเชื่อด้วยคุณภาพหรือการลงทุนที่มีปัญหา ตลอดจนการตั้งสำรองหนี้ด้วยคุณภาพให้พอเพียงกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

5.2.2 ด้านการดูแลความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital Adequacy)

เงินกองทุนเป็นสิ่งที่สะท้อนฐานะและความมั่นคงของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดให้สถาบันการเงินต้องดำรงเงินกองทุนที่เพียงพอและรองรับความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่มีความสำคัญของสถาบันการเงิน เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ฯลฯ นอกเหนือไปจากการมีเงินกองทุนเพื่อรองรับการดำเนินงานธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต กรรมการของสถาบันการเงินจึงมีหน้าที่อย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(1) ดูแลให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนในระดับที่มั่นคงและเพียงพอที่จะรองรับการดำเนินงานธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต และติดตามฐานะเงินกองทุนของสถาบันการเงินอย่างสม่ำเสมอ

(2) ดูแลให้สถาบันการเงินมีกระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ดูแลความเพียงพอของเงินกองทุนให้อยู่ในระดับที่มั่นคง สามารถรองรับความเสี่ยงที่สถาบันการเงินมีอยู่ได้ ซึ่งกระบวนการที่ได้รับการยอมรับในสากล คือ กระบวนการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน (Internal Capital Adequacy Assessment Process: ICAAP) ภายใต้ Pillar 2 ตามแนวทางของ Basel II โดยมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 2 เรื่อง คือ

(2.1) การทดสอบเงินกองทุนภายใต้ภาวะวิกฤติ (Stress Test) การประเมินเหตุการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นได้หรือการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบอย่างรุนแรงต่อฐานะเงินกองทุน และประเมินความสามารถของสถาบันการเงินที่จะอยู่รอดภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงนั้น เช่น ภาวะการเงินหรือเศรษฐกิจที่ตกต่ำทั่วโลก ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน และปัญหาสภาพคล่องของระบบการเงิน เป็นต้น

(2.2) การวางแผนเงินกองทุน (Capital Planning) การประมาณการระดับเงินกองทุนให้สามารถรองรับการขยายตัวทางธุรกิจของสถาบันการเงินทั้งในปัจจุบันและอนาคตสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ซึ่งอาจทำให้มีสินทรัพย์เสี่ยง

และความเสี่ยงอื่น ๆ เพิ่มขึ้น และอาจกระทบต่อเงินกองทุน จึงต้องวางแผนในการเพิ่มทุนให้เพียงพอ และสอดคล้องกับภาวะตลาดเงินและตลาดทุนในขณะนั้น ๆ

5.2.3 ด้านการกำกับดูแลกิจการให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของทางการ

(Compliance Roles)

สถาบันการเงินอยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย กฎและระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของทางการหลายด้าน ดังนั้น กรรมการของสถาบันการเงินจึงมีหน้าที่อย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(1) ดูแลให้สถาบันการเงินมีระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมธุรกรรมต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน และสามารถสะท้อนข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที เพื่อให้แน่ใจว่าสถาบันการเงินได้ดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กฎและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของทางการ รวมทั้งคำสั่งการของธนาคารแห่งประเทศไทย

(2) ดูแลให้สถาบันการเงินมีระบบการรายงานการปฏิบัติตามที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับภายในของสถาบันการเงินเอง เพื่อให้กรรมการและฝ่ายจัดการสามารถติดตามหรือแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือผลกระทบธุรกิจของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

5.2.4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการที่มีธรรมาภิบาลที่ดี

(Good Corporate Governance)

คณะกรรมการของสถาบันการเงินมีอำนาจและหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กร โดยมีกรรมการเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้ถือหุ้นและฝ่ายจัดการ ดังนั้น กรรมการจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กรนั้น ๆ อันจะสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้น ลูกค้า และผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (stakeholders) กรรมการของสถาบันการเงินจึงมีบทบาทหน้าที่ตามหลักของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เล่นพวกเล่นพ้อง และไม่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในธุรกรรมหรือกิจการใด ๆ ที่ตนเองมีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (conflict of interest) รวมถึงต้องสอดคล้องดูแลไม่ให้เกิดการแทรกแซงการตัดสินใจใด ๆ อันจะทำให้สถาบันการเงินมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

(2) อนุมัติหรือกำหนดนโยบายสำคัญและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายจัดการให้เป็นไปตามนโยบายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

(3) ดูแลให้สถาบันการเงินกำหนดนโยบายเรื่องธรรมาภิบาลที่ดีให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย ทุกฝ่าย (stakeholders) อย่างเหมาะสม มีความเป็นธรรมในทางธุรกิจโดยไม่เอาใจเอาเปรียบลูกค้า และประชาชน ไม่ว่าด้านสินเชื่อ เงินฝาก รายการนอกงบดุล หรือในเรื่องอื่นๆ

(4) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการติดตามและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการประชุม อย่างเต็มความสามารถ

(5) ดูแลให้สถาบันการเงินมีนโยบายการจ่ายผลตอบแทนที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อจูงใจและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ทั้งนี้ ไม่ควรกำหนดอัตราผลตอบแทน โดยผูกโยงกับกำไรระยะสั้นมากเกินไป เพื่อไม่ให้เกิดการมีแรงจูงใจในการเพิ่มระดับความเสี่ยงที่สูงเกินกว่าระดับที่สถาบันการเงินยอมรับได้ หรือทำธุรกิจแบบ ต้มเลี้ยงต่อความมั่นคงของสถาบันการเงิน โดยละเลยผลกระทบในระยะยาวเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงในระยะสั้น

(6) ดูแลให้สถาบันการเงินมีระบบการแบ่งแยกหน้าที่ (segregation of duties) ให้ชัดเจน และระบบการตรวจสอบถ่วงดุล (check and balance) ที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง หรือเกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (conflict of interest) ได้

5.3 การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการของสถาบันการเงิน

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ทั้ง 4 ประการข้างต้น คณะกรรมการจะต้องมีความสุจริตและกระทำการด้วยความระมัดระวัง ภายใต้กรอบและแนวทางของหลักการตัดสินใจทางธุรกิจ (Business Judgment Rule) ดังนี้

5.3.1 กรรมการของสถาบันการเงินจะต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัว (no conflict of interest and no self-dealing) หรือไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องที่ต้องตัดสินใจหรือลงมติ ถ้ามีผลประโยชน์เกี่ยวข้องจะมีเหตุให้ถือเป็นเบื้องต้นว่าเป็นการกระทำที่ขาดความสุจริต เว้นแต่มีข้ออธิบายที่สมเหตุสมผลได้

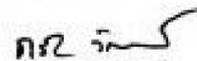
5.3.2 ต้องเป็นการตัดสินใจหรือลงมติบนพื้นฐานข้อมูลที่เพียงพอ (informed decision) คณะกรรมการต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ เพื่อประกอบการตัดสินใจที่สมเหตุสมผลทางธุรกิจ ในระดับที่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการเงินและการธนาคารพึงมี ก่อนการตัดสินใจหรือลงมติ

5.3.3 การตัดสินใจหรือลงมติต้องสมเหตุสมผล (rational decision) ในการตัดสินใจหรือลงมติ คณะกรรมการต้องมีเหตุผลสนับสนุนในระดับที่ผู้มีวิชาชีพด้านการเงินและการธนาคารพึงมี ในการตัดสินใจหรือลงมติแต่ละเรื่องอาจมีทางเลือกหลายทาง (range of decision) ที่ถือว่าสมเหตุสมผลได้ อย่างไรก็ดี การตัดสินใจหรือการลงมติที่ออกนอกขอบเขตของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการเงินและการธนาคาร โดยสิ้นเชิง ซ่อมเถื่อ ไม่ได้ว่าเป็นการตัดสินใจหรือลงมติที่สมเหตุสมผลตามข้อนี้

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม 2552

(นางธาริษา วัฒนเกส)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย